

Informacje o zawodach – nowy zasób wiedzy integrujący rynek pracy z edukacją

Information about occupations
– a new resource of knowledge integrating
the labour market with education

*Wiedzę możemy zdobywać od innych,
ale mądrości musimy nauczyć się sami.*

Adam Mickiewicz

Słowa kluczowe: rynek pracy, instytucje rynku pracy, informacja o zawodzie, kompetencje zawodowe, kwalifikacje, efekty uczenia się, klasyfikacja zawodów i specjalności, klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego, Zintegrowany System Kwalifikacji, Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji.

Keywords: labour market, labour market institutions, information about occupation, professional competences, qualifications, learning outcomes, classification of occupations and specializations, classification of vocational education occupations, Integrated Qualifications System, Integrated Qualifications Register.

Abstract. Information and knowledge are integrally connected with each other. They are perceived as a new good on the labour market necessary to effectively compete in contemporary information and knowledge-based society. In the case of the PO WER project “Developing, supplementing and updating information about occupations and its dissemination with the use of modern communication tools – INFODORADCA+” information concentrates on the specifics of performing of a given occupation and its working environment, describes educational requirements, employment possibilities, and professional development opportunities as well as ways to certify qualifications and professional competences defined by the learning outcomes: knowledge, skills and social competences. The joint knowledge of many thousands of experts from various areas of economic and social life and 30 months (2017–2019) of hard work done by 5 Polish institutions (project partners) resulted in the development of information about 1000 occupations. Consequently, a critical mass of the information about occupations has been achieved and it has already become a systemic tool useful for employment purposes as well as formal and non-formal education. Information about occupations illustrates current needs of the labour market; it is methodologically structured according to the description model adopted by

the Ministry of Labour and Social Policy, and directly related to the Integrated Qualifications System. INFODORADCA+ database contains descriptions of information about 1000 occupations and it is available on the Public Employment Services website. It is an open resource with unlimited access. Information gathered there can be processed by individuals for various purposes and thus develop new information or new knowledge for the benefit of others in many contexts (personal, institutional and systemic). It could be said that INFODORADCA+ database integrates the labour market with education. It may be a useful tool for planning educational and career development paths, assisting the unemployed, designing educational programmes, preparing job offers, or while recruitment. The database may also be of help when new market qualifications are introduced into the Integrated Qualifications System. However, we also need to think about the future and the dynamically changing labour market which will undoubtedly generate new occupations, change the existing ones and eliminate those that are not useful. It will be a challenge for the system and the INFODORADCA+ database owner to face those changes.

Zmiany na europejskim rynku pracy – potrzeba inwestowania w umiejętności. Informacja i wiedza są ze sobą integralnie powiązane. Postrzegane są jako „nowy towar” na rynku, który warto posiadać, aby skutecznie konkurować w społeczeństwie informacyjnym (*Information Society*) i w społeczeństwie opartym na wiedzy (*Knowledge Society*). Właśnie rozwój społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy oraz poszerzająca się współpraca międzynarodowa powoduje zwiększanie się zawodowej i geograficznej mobilności osób i potrzebę inwestowania w umiejętności wymagane teraz i ukierunkowane na przyszłość.

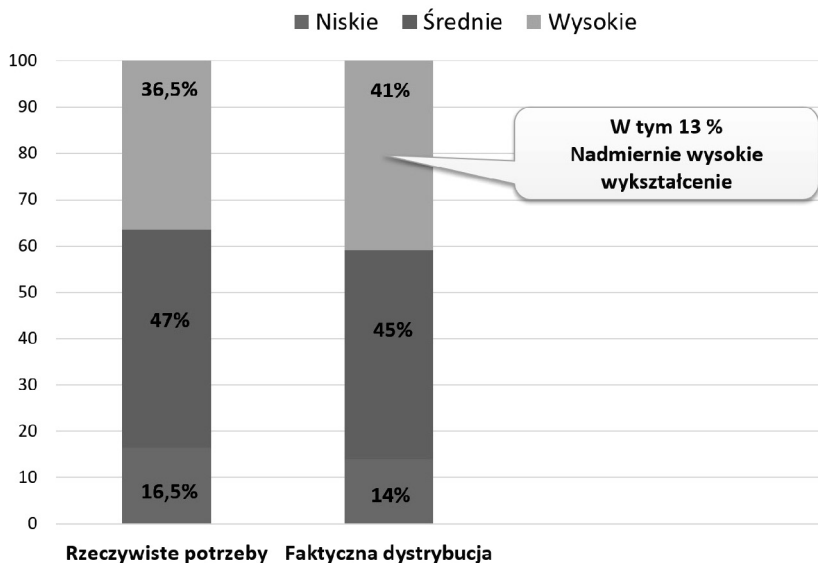
Zgodnie z Notą Informacyjną CEDEFOP (styczeń 2019) bardzo dynamiczne i konkurencyjne rynki pracy nieustannie określają wymogi w zakresie umiejętności na potrzeby przyszłych miejsc pracy. Rozsądna analiza rynku pracy i umiejętności jest nieodzowna, by przewidywać zmiany i kształtować politykę w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego, jak również podejmować decyzje dotyczące edukacji i wyboru ścieżki zawodowej. Według prognoz CEDEFOP uwzględniających okres do 2030 r. (rys. 1), które biorą pod uwagę tendencje na rynku pracy w różnych państwach UE, sektorach i zawodach, należy oczekiwać wzrostu zapotrzebowania na średnie i wysokie kwalifikacje.

Jest to niewątpliwie związane z intelektualizacją wymagań stanowisk pracy, niespotykaną dotąd globalną konkurencją, szybkim postępowaniem technicznym, standaryzacją wyrobów i usług, wzrostem mobilności ludności oraz ciągłym tworzeniem nowych miejsc pracy i zbiorów umiejętności tam potrzebnych.

Jak pokreśla CEDEFOP, systemy umiejętności są złożone. Sprawność ich działania zależy w dużej mierze od ich zdolności reagowania na czynniki zewnętrzne determinujące podaż i popyt umiejętności zarówno obecnie, jak i w przyszłości. Państwa muszą monitorować sposób, w jaki polityka kształcenia i szkoleń oraz rynku pracy odpowiada potrzebom ich gospodarek i społeczeństw.

CEDEFOP jako podmiot żywo zainteresowany zależnościami między kształtowaniem umiejętności a pracą opracował Europejski Wskaźnik Umiejętności (*European Skills Index – ESI*). Rzucając światło na systemy umiejętności, intencją ESI (rys. 2) jest spowodowanie, żeby polityki (edukacyjna i rynku pracy) były w większym stopniu

Zatrudnienie według kwalifikacji

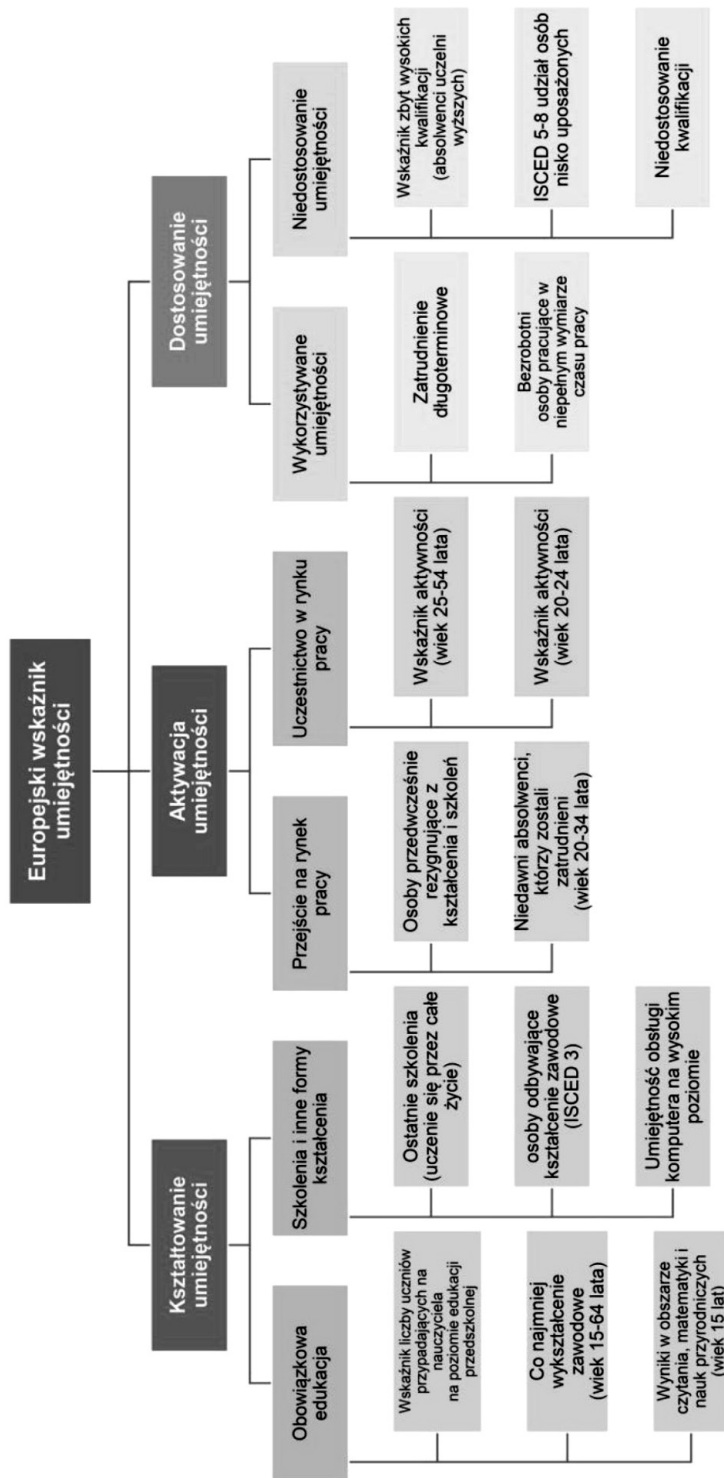

Rys. 1. Prognoza umiejętności 2030 (źródło: CEDEFOP, 2018)

oparte na merytorycznych podstawach. W rezultacie będzie również stanowić kluczowy element wsparcia dla państw w ich dążeniu do realizacji celów filaru praw socjalnych¹.

Europejski Wskaźnik Umiejętności to narzędzie, którego celem jest monitorowanie działania systemów umiejętności państw UE oraz pokazywanie ich aktualnego stanu. Pozwala zaprezentować złożony stan za pomocą jednego miernika. Jego struktura odzwierciedla siatkę obszarów polityki (rys. 2), które mają wpływ na wyniki. Narzędzie to oparte jest na dostosowanych do tego celu wskaźnikach spośród zestawów danych, takich jak Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności Unii Europejskiej oraz testy PISA OECD (Program międzynarodowej oceny umiejętności uczniów). ESI pokazuje od razu wyniki danego państwa we wszystkich tych obszarach (kształtowanie umiejętności, aktywacja umiejętności, dostosowanie umiejętności). W zwięzły i intuicyjny sposób pozwala zrozumieć poszczególnym krajom, co wpływa na ich wyniki. Wskazuje potencjał do doskonalenia i nakierowuje na obszary wymagające poświęcenia większej uwagi. Wskaźnik ESI może również posłużyć jako narzędzie, które pozwala rzucić światło na zależności między różnymi czynnikami zewnętrznymi oraz na wpływ wywierany przez krajowy system umiejętności na gospodarkę i obywateli. Promuje on dialog pomiędzy różnymi podmiotami z dziedziny kształcenia i szkoleń, zatrudnienia, gospodarki i polityki społecznej. Wskazując różnice między wynikami poszczególnych

¹ Nota Informacyjna CEDEFOP (wrzesień 2018).

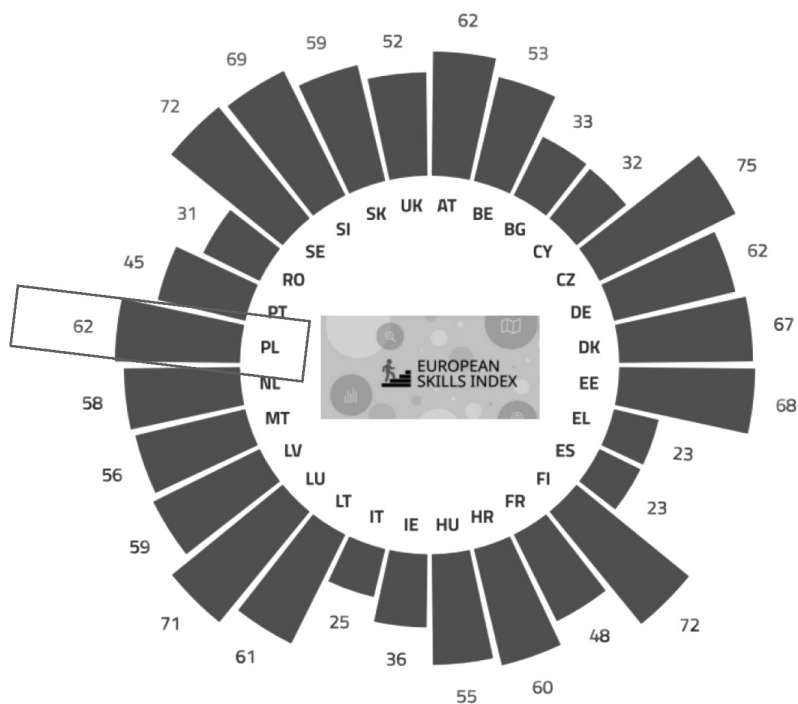

Rys. 2. Struktura Europejskiego Wskaźnika Umiejętności (ESI) (źródło: CEDEFOP, 2018)

państw, ESI przydaje się do analizy porównawczej i wspiera zdobywanie wiedzy na temat tworzenia polityki.

Ogólne wyniki podawane przez narzędzie podsumowują efektywność danego kraju według różnych komponentów ESI. Aby umożliwić ich obliczenie, wszystkie poszczególne wskaźniki są względem siebie porównywalne: rzeczywista wartość wskaźnika krajowego jest skalowana i normalizowana w stosunku do wyników wzorcowych. W tym celu stosuje się skalę 0–100. Wynik wzorcowy, czyli 100, wyznaczany jest na poziomie najlepszych wyników osiągniętych przez którekolwiek państwo UE-28 w ciągu siedmioletniego okresu w oparciu o kryteria dotyczące konkretnych wskaźników. Wyniki są uśredniane najpierw po to, aby uzyskać wyniki subfilarów, a następnie wyniki filarów, które posłużą do wyliczenia łącznego wskaźnika.

ESI pokazuje nie tylko efektywność systemu umiejętności danego kraju w ujęciu ogólnym w odniesieniu do systemu o najwyższym lub najniższym wyniku, lecz także dla każdego filaru, subfilaru i wskaźnika. Im wyższy wynik, tym lepsza efektywność. Różnica między danym wynikiem a 100 pokazuje wielkość potencjalnych udoskonaleń. Dla potrzeb analizy istotna jest ta właśnie różnica. Wskaźnik ogólny pokazuje (rys. 3), na jakiej pozycji znajduje się dany kraj. Żadne z państw członkowskich nie osiągnęło ani też nie zbliżyło się do wyniku na poziomie 100. Polska jest w grupie krajów, których wyniki plasują się w średnim zakresie między 45 a 62.

Rys. 3. Łączne wyniki ESI 2016

Źródło: Skills Panorama: <http://www.cedefop.europa.eu/en/visualisations/eu-skills-index>

Wizualizacje ESI dostępne są we wszystkich krajach UE-28 i pozwalają na wygenerowanie przeglądów danych według filaru i kraju aż do szczegółowego poziomu wskaźnika. Wizualizacjom towarzyszą krótkie zestawienia informacji. ESI wskazuje kombinację czynników niezbędnych do poprawy krajowych systemów umiejętności. Specjalistyczna wiedza dotycząca każdego kraju i dogłębna analiza z wykorzystaniem ram ESI umożliwi państwom członkowskim lepsze zrozumienie sposobu, w jaki działają i ewoluują w czasie ich systemy umiejętności.

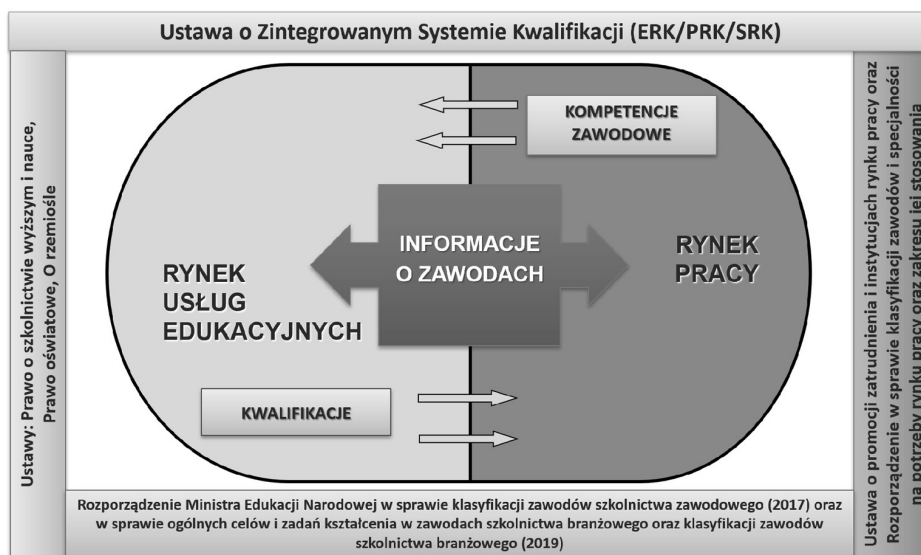
Informacje o zawodach – perspektywa systemowa. Projekt PO WER „Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+” wpisuje się w kierunki polityki państwa na rzecz uczenia się przez całe życie (*lifelong learning*). Zgodnie z tą ideą do kwalifikacji można dochodzić różnymi, równoprawnymi drogami edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnego uczenia się. Jednakże w każdej z nich musi występować identyfikacja, ocenianie (walidacja) i uznawanie efektów uczenia się (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne/odpowiedzialność i autonomii), niezależnie od sposobu oraz miejsca i czasu uczenia się².

W projekcie INFODORADCA+ informacja i będącą jej następstwem wiedza koncentruje się wokół tego, co jest specyfiką wykonywania danego zawodu funkcjonującego na rynku pracy, opisując jego stan w zakresie wymagań od strony środowiska pracy, zatrudnienia, kształcenia i możliwości doskonalenia zawodowego oraz potwierdzania kwalifikacji i kompetencji zawodowych opisywanych efektami uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne). Informacja o zawodzie charakteryzuje kompetencje zawodowe potrzebne do wykonywania zadań zawodowych wchodzących w skład zawodu, które są akceptowane (i współtworzone) przez przedstawicieli organizacji zawodowych i branżowych, pracodawców, pracobiorców i innych kluczowych partnerów społecznych. Jest ona zbiorem informacji potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji edukacyjnych, zawodowych oraz wejścia na rynek pracy – decyzji związanych z zatrudnieniem³.

Zbiorowa mądrość wielu tysięcy ekspertów z różnych dziedzin życia gospodarczego i społecznego, z jaką mieliśmy do czynienia w projekcie, który trwał 30 miesięcy (2017–2019) oraz gigantyczna (niespotykana do tej pory w całej historii Polski) praca 5 partnerów zaowocowała opracowaniem opisów dla 1000 zawodów. Dzięki temu osiągnięta została pewna masa krytyczna zbiorów informacji o zawodach, która urasta do rangi narzędzia systemowego przydatnego w zatrudnieniu oraz edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnym uczeniu się (rys. 4).

² Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie i uchylające zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dzielnik Urzędowy UE 2017/189/03).

³ K. Lelińska: *Zawodownawstwo w planowaniu kariery*. KG OHP, Warszawa 2006.

Rys. 4. Informacje o zawodach jako narzędzie łączące edukację z rynkiem pracy

Informacje o zawodach ilustrują aktualne potrzeby rynku pracy, są metodologicznie ustrukturyzowane (zgodnie z przyjętym przez MRPiPS modelem opisu) i powiązane ze Zintegrowanym System Kwalifikacji, systemem edukacji zawodowej i szkolnictwa wyższego.

Kluczowe pojęcia (łącznie 27 – tab. 11) w opisie informacji o zawodzie nawiązują do definicji ujętych w standardzie kompetencji zawodowych (SKZ) (projekt PO KL 2011–2013 „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”), w Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (ZSK) oraz związanych z zawodoznawstwem (Z) będącym podstawowym pojęciem i obszarem badań pedagogiki pracy.

Punktem odniesienia do poszukiwania wiedzy zawodoznawczej jest pojęcie zawód, który definiowany jest jako zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania. Natomiast zadanie zawodowe jest logicznym wycinkiem lub etapem pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywanym na konkretnym stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się określone czynności zawodowe. Są one pochodną wymagań stanowisk pracy dostępnych na lokalnym, regionalnym, krajowym, europejskim i globalnym rynku pracy.

Tabela 1. System pojęć stosowany w opisywaniu informacji zawodach

Lp.	Nazwa pojęcia	Powiązanie ze specyfiką		
		SKZ	ZSK	Z
1	Awans zawodowy	x		x
2	Czynności zawodowe	x		x
3	Edukacja formalna		x	
4	Edukacja pozaformalna		x	
5	Efekty uczenia się		x	
6	Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)		x	
7	Kody niepełnosprawności			x
8	Kompetencje społeczne	x	x	
9	Kompetencje kluczowe	x		
10	Kompetencja zawodowa	x		
11	Kwalifikacja		x	
12	Polska Rama Kwalifikacji (PRK)		x	
13	Potwierdzanie kompetencji	x	x	
14	Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)		x	
15	Sprawności sensomotoryczne	x		x
16	Stanowisko pracy	x		x
17	Tytuł zawodowy	x		x
18	Umiejętności	x	x	
19	Uprawnienia zawodowe	x		
20	Uczenie się nieformalne		x	
21	Walidacja		x	
22	Wiedza	x	x	
23	Wykształcenie	x		
24	Zadanie zawodowe	x		x
25	Zawód	x		x
26	Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)		x	
27	Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)		x	

Współczesne rynki pracy potrzebują kompetencji zawodowych, czyli pewnego zbioru wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania w ramach wydzielonego w zawodzie zestawu zadań zawodowych.

Kluczowe obszary wykorzystania informacji o zawodach zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej

Obszar 1 – Opracowanie i aktualizacja podstawy programowej kształcenia w zawodach

- Uzyskanie większej skuteczności i efektywności systemu kształcenia zawodowego oraz zharmonizowanie go z rynkiem pracy będzie możliwe m.in. poprzez wykorzystanie opisów informacji o zawodach, w szczególności w zakresie opracowania nowych i aktualizacji już istniejących podstaw programowych kształcenia w zawodach. W procesie ich tworzenia i aktualizacji ważną kwestią jest analiza tych opisów informacji o zawodach zawodowych opracowanych dla zawodów/specjalności

zaliczanych do pozaszkolnych, które są powiązane „pokrewieństwem” z szeroko-profilowymi zawodami szkolnictwa zawodowego (przykłady podano poniżej).

- Nowe podstawy programowe mogą pojawić się wraz z wprowadzeniem nowych zawodów do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (aktualnie klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego)⁴. W takim przypadku autorzy podstaw programowych powinni sprawdzić, czy dla zawodu szkolnego, który jest elementem klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, nie został wcześniej opracowany opis informacji o zawodzie. Zweryfikować to można w bazie danych na portalu PSZ. W analizie należy również uwzględnić zawody pokrewne do zawodów szkolnych.

Baza danych informacji o zawodach (<http://psz.praca.gov.pl/infodoradca>) jest dostępna na portalu Publicznych Służb Zatrudnienia i stanowi nowy na rynku, otwarty dla każdego zasób. Informacje tam zgromadzone mogą być przetwarzane przez naszą wiedzę indywidualną do różnych celów i w efekcie generować nowe informacje lub nową wiedzę użyteczną dla odbiorcy w wymiarze osobistym, instytucjonalnym oraz systemowym.

- W przypadku aktualizacji już istniejących podstaw programowych kształcenia w zawodach – z uwagi na fakt, że zawody szkolne (poza nielicznymi: Technik lotniskowych służb operacyjnych – 315406, Szkutnik – 711504, Przetwórcza ryb – 751103, Kierowca mechanik – 832201, Monter stolarki budowlanej – 712906) nie były przedmiotem opisu w projekcie INFODORADCA+ projekcie – baza informacji o zawodach – może być przydatna w tych zawodach, które należą do tzw. zawodów pokrewnych, bowiem one mają wiele wspólnych treści. Przykładem mogą być zawody: Sprzedawca w branży spożywczej 522304 i Sprzedawca w branży mięsnej 522302 oraz Sprzedawca 322301 (zawód szkolny), Pracownik działu logistyki 333104 oraz Technik logistyk 333107 (zawód szkolny), Kosmetyczka 514202 oraz Technik usług kosmetycznych 514207 (zawód szkolny), Ogrodnik terenów zieleni 611306 oraz Ogrodnik 611303 (zawód szkolny).
- Należy zaznaczyć, że podstawa programowa kształcenia w zawodach to obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia (uczenia się): wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, niezbędnych dla zawodów lub kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach. Wymienione składniki podstawy programowej kształcenia w zawodach są również elementem opisu informacji o zawodach.
- Instytucje opracowujące programy kształcenia lub szkolenia zawodowego w koncepcji modułowej powinny w szczególności zwrócić uwagę na wyodrębnione w opisie informacji o zawodzie kompetencje zawodowe i przypisane do nich zadania zawodowe. Ich nazwa i opis merytoryczny może być inspiracją do wyodrębnienia w programach modułów kształcenia lub szkolenia zawodowego. Szczególnie

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).

jest to istotne w programach kwalifikacyjnych kursów zawodowych lub kursów umiejętności zawodowych.

- Dla instytucji zajmujących się opracowaniem i aktualizacją podstaw programowych kształcenia w zawodach opis informacji o zawodzie stanowi wiarygodne źródło informacji na temat zakresu wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych wymaganych w danym kierunku kształcenia zawodowego. Znajomość tych wymagań może posłużyć do formułowania i modyfikacji efektów kształcenia ujętych w podstawie programowej.
- Wyodrębniony w informacji o zawodzie opis środowiska pracy (w tym warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy) oraz zadania i kompetencje zawodowe odzwierciedlają realne zadania wykonywane przez pracownika na stanowiskach pracy. Informacje te mogą być punktem odniesienia do określania w podstawie programowej zapisów właściwych dla „Warunków realizacji kształcenia zawodowego”, gdzie określa się niezbędne do kształcenia wyposażenie dydaktyczne. Zapisy te stanowią również wytyczne do określania standardów wyposażenia pracowni i warsztatów szkolnych, co jest istotne z punktu widzenia jakości kształcenia zawodowego oraz ujednoliconego standardu wyposażenia miejsc egzaminowania (zwłaszcza w zakresie części praktycznej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe).
- Dla instytucji odpowiedzialnych za egzaminowanie i potwierdzanie kwalifikacji zawodowych opis informacji o zawodzie może być wsparciem do tworzenia zadań egzaminacyjnych i aktualizacji standardów wyposażenia miejsc egzaminowania. Jest to tym bardziej uzasadnione, że podstawa programowa kształcenia w zawodach jest jednocześnie „standardem” wymagań egzaminacyjnych.

Obszar 2 – Dostosowanie oferty programowej do wymagań pracodawców

- Od niedawna szkoły zawodowe mają możliwości opracowywania własnych programów nauczania, w tym programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych dla kwalifikacji wyodrębnionych w podstawach programowych kształcenia w zawodach. Opisy informacji o zawodach zawodowych mogą wesprzeć dyrektorów szkół i placówek kształcenia zawodowego w tworzeniu własnej oferty edukacyjnej dostosowanej do wymagań pracodawców.
- Dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek świadczących usługi kształcenia zawodowego oraz uczelni wyższych opisy informacji o zawodach powinny być punktem odniesienia do budowania oferty edukacyjnej opartej na wymaganiach pracodawców, które docelowo mogą być transferowane do programu jako efekty kształcenia (efekty uczenia się). Dlatego opis informacji o zawodzie może być pomocny w opracowaniu nowej lub aktualizacji istniejącej w danej placówce oferty programowej. Osoby odpowiedzialne za jakość oferty programowej powinny, po każdym cyklu kształcenia, dokonać analizy efektów kształcenia w ofercie programowej dla danego zawodu w korelacji z wymaganiami opisu informacji o zawodzie. Dotyczy to zawodów szkolnych, dla których są opracowane informacje o zawodach (w nazewnictwie identycznym jak zawody szkolne lub w zawodach pokrewnych),

jak również kierunków studiów powiązanych z określonymi zawodami opisanymi w projekcie.

- Wyodrębnione w informacji o zawodzie zadania i kompetencje zawodowe odzwierciedlają realne zadania wykonywane przez pracownika na stanowiskach pracy w przedsiębiorstwie. Taki sposób opisu jest szczególnie przydatny dla instytucji, które zainteresowane są rozwijaniem oferty programowej opartej na podejściu modułowym, gdzie kompetencje zawodowe mogą pełnić funkcję modułów, a zadania zawodowe funkcję jednostek modułowych.
- Instytucje edukacyjne mogą wykorzystywać opisy informacji o zawodach także do doskonalenia bazy wyposażenia technodydaktycznego pracowni i warsztatów szkolnych. W szczególności należy sprawdzić, czy aktualne wyposażenie umożliwia kształtowanie umiejętności praktycznych ujętych w opisie informacji dla danego zawodu.
- Dla szkół i placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego, wydawców podręczników oraz dostawców wyposażenia dydaktycznego opisy informacji o zawodach mogą być inspiracją do tworzenia innowacyjnej obudowy dydaktycznej dla kształcenia w formie tradycyjnej i na odległość w danym zawodzie. Opisy, m.in. środowisko pracy w danym zawodzie, w tym maszyny i narzędzia, jakimi posługuje się przedstawiciel danej branży/zawodu, co mogą być pomocne w rozwoju infrastruktury technodydaktycznej wymaganej w realizacji usługi edukacyjnej.

Podsumowanie. Opis informacji o zawodzie określa pewną normę wymagań m.in. w zakresie umiejętności, wiedzy i kompetencji społecznych, jakich oczekują pracodawcy od kandydata do pracy w danym zawodzie. Zatem wymagania te z całą pewnością mogą stanowić punkt odniesienia do zbadania potrzeb w zakresie spełnienia lub niespełnienia tychże wymagań przez pracownika lub kandydata do pracy (absolwenta szkoły zawodowej, szkoły wyższej). Idąc tokiem takiego rozumowania możemy przyjąć założenie, że różnica pomiędzy wymaganiami określonymi w opisie informacji o zawodzie a faktycznymi kompetencjami pracownika wyznacza potrzebę edukacyjną, dla której należy przygotować konkretną ofertę doskonalenia czy szkolenia zawodowego.

Opracowana w projekcie INFODORADCA+ nowa generacja informacji o zawodach jest dla Polski z jednej strony szansą ujednoczenia, uwiarygodnienia i porównywalności kompetencji pracowników w układzie krajowym i międzynarodowym, z drugiej zaś strony – instrumentem wspomagającym integrację rynku pracy z edukacją formalną i pozaformalną. Jedną z ich kluczowych funkcji jest również wpływanie na jakość efektów uczenia się, doskonalenia i szkolenia zawodowego, dając tym samym impuls do tworzenia i modernizacji oferty edukacyjnej dostosowanej do wymagań pracodawców.

Kluczowy produkt projektu, baza danych INFODORADCA+, aspiruje do interdyscyplinarnego zasobu wiedzy integrującego rynek pracy z edukacją, z którego warto korzystać, budując np. ścieżki rozwoju edukacyjno-zawodowego, doradzając klientom urzędów pracy, tworząc lub doskonaląc oferty kształcenia i szkolenia zawodowego,

budując opisy stanowisk pracy, narzędzia do rekrutacji pracowników czy też wprowadzając nowe kwalifikacje rynkowe do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Jednakże musimy również myśleć o przyszłości, bo dynamika rynku pracy, zmiany technologiczne i organizacyjne będą miały niewątpliwie wpływ na powstawanie nowych oraz aktualizację zawodów już istniejących, eliminując także te, które są nieużyteczne. To nowe wyzwanie, z którym będzie musiał poradzić sobie system i właściciel bazy danych INFODORADCA+.

Jeśli informacje o zawodach mają przynosić użytkownikom korzyści, muszą być dla nich bardziej widoczne. Można to osiągnąć tylko wtedy, gdy podmioty w dziedzinie kształcenia i rynku pracy będą w coraz większym stopniu korzystać z opisów informacji o zawodach w swojej codziennej pracy, przekształcając je w nowe zasoby wiedzy.

Partnerzy projektu INFODORADCA+ oraz pozyskana dzięki nim społeczność ekspertów mogą pomagać w aktualizowaniu i wzbogacaniu wiedzy o zawodach wprowadzonych do bazy oraz o tych zawodach, które w najbliższym czasie powinny ją zasilić. To z kolei umożliwi odkrywanie nowych kierunków badań i zastosowań informacji o zawodach.

Bibliografia

1. Bednarczyk H., Koprowska D., Kupidura T., Symela K., Woźniak I.: *Opracowanie standardów kompetencji zawodowych*. ITeE – PIB, Radom 2014.
2. Bednarczyk H., Woźniak I., Kwiatkowski S. (red.): *Krajowe standardy kwalifikacji zawodowych. Rozwój i współpraca*. MPiPS, Warszawa 2007.
3. Kołkowski L., Kwiatkowski S.M.: *Elementy teorii kształcenia zawodowego*. IBE, Warszawa 1994.
4. Kwiatkowski S. M., Sepkowska Z. (red.): *Budowa Standardów kwalifikacji zawodowych w Polsce*. IBE, ITeE-PIB, Warszawa-Radom 2000.
5. Kwiatkowski S. M., Symela K. (red.): *Standardy kwalifikacji zawodowych. Teoria. Metodologia. Projekty*. IBE, Warszawa, 2001.
6. Nowacki T. W.: *Zawodznastwo*. ITeE, Radom 1999.
7. Symela K., Woźniak I.: *Podręcznik – Jak tworzyć informacje o zawodach funkcjonujących na rynku pracy?* MRPiPS, Warszawa 2018.

dr Krzysztof SYMELA – Ośrodek Badań i Rozwoju Edukacji Zawodowej,
LUKASIEWICZ – Instytut Technologii Eksploatacji, e-mail: krzysztof.syemla@itee.radom.pl